

URZĄDZENIA ELEKTRONICZNE	NORMA BRANŻOWA	BN-69
	Kubki ferrytowe Ogólne wymagania i badania	3286-08
		Grupa katalogowa XIX-24

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są ogólne wymagania i badania dotyczące kubków ferrytowych.

1.2. Określenia

1.2.1. Cewki pomiarowe - cewki służące do sprawdzania własności magnetycznych i elektrycznych kubków.

1.2.2. Cewka rdzeniowa - cewka pomiarowa umieszczona w kubku ferrytowym.

1.2.3. Elementy dostrojczce - elementy służące do regulacji indukcyjności cewki, składające się z rdzenia dostrojczego i elementu przewodzącego rdzeń dostrojczy. Rdzeń dostrojczy jest rdzeniem gwintowanym lub rdzeniem walcowym w gwintowanej powłoce z tworzywa termoplastycznego. Elementem przewodzącym jest rurka gwintowana wykonana z tworzywa termoplastycznego umocowana w kubku lub gwintowany otwór w korpusie obudowy kubka.

1.2.4. Szczelina - krótka przerwa w obwodzie magnetycznym kubka umiejscowiona między środkowymi częściami obu połówek kubka.

1.2.5. Stała kubka (A_L) - wielkość określona zależnością

$$A_L = \frac{L_r}{n^2} \quad [\text{nH}] \quad (1)$$

w której:

L_r - indukcyjność cewki rdzeniowej bez rdzenia dostrojczego, nH,

n - liczba zwojów cewki pomiarowej.

1.2.6. Zakres regulacji indukcyjności $\left[\frac{\Delta L}{L}\right]$ - wielkość określona zależnością

$$\frac{\Delta L}{L} = \frac{L - L_r}{L_r} \cdot 100 \quad [\%] \quad (2)$$

w której:

L - indukcyjność cewki rdzeniowej z rdzeniem dostrojczym ustawionym w położeniu odpowiadającym największej wartości indukcyjności, H,

L_r - wg 1.2.5.

1.2.7. Dobroć cewki rdzeniowej (Q) - wielkość określona zależnością

$$Q = \frac{2\pi f L_r}{R} \quad (3)$$

w której:

f - częstotliwość pomiarowa, Hz,

L_r - indukcyjność cewki rdzeniowej wg 1.2.5, H,

R - rezystancja szeregową, równoważną stratom cewki rdzeniowej, Ω .

1.2.8. Temperaturowy współczynnik indukcyjności (TK_L) - wielkość określona zależnością

$$TK_L = \frac{L_2 - L_1}{L_1 (T_2 - T_1)} \quad [1/^\circ\text{C}] \quad (4)$$

w której:

L_1 - indukcyjność cewki rdzeniowej w temperaturze T_1 , H,

L_2 - indukcyjność cewki rdzeniowej w temperaturze T_2 , H.

Jeżeli w normach przedmiotowych nie postanowiono inaczej, współczynnik TK_L dla kubków ferrytowych określany jest dla dwóch zakresów temperatur:

zakres I $T_1 = 18 \div 28^\circ\text{C}$, $T_2 = 59 \div 61^\circ\text{C}$,

zakres II $T_1 = 18 \div 28^\circ\text{C}$, $T_2 = -11 \div -9^\circ\text{C}$.

1.2.9. Współczynnik nieliniowości kubka $\left|\frac{\Delta L}{L \Delta J}\right|$ - współczynnik zmiany stałej A_L kubka, wywołanej zmianą natężenia pola magnetycznego wytworzonego przez prąd przepływający przez cewkę rdzeniową, określony zależnością

$$\frac{\Delta L}{L \Delta J} = \frac{L_{J1} - L_{J2}}{L_{J2} (I_2 - I_1)} \cdot 100 \quad [\%/mA] \quad (5)$$

w której:

L_{J1} - indukcyjność cewki rdzeniowej przy prądzie I_1 ,

L_{J2} - indukcyjność cewki rdzeniowej przy prądzie I_2 ,

I_1 - amplituda prądu w cewce, mA, wytwarzającego pole magnetyczne w kubku o natężeniu $H_1 = 5 \text{ mA/cm}$,

I_2 - amplituda prądu w cewce, mA, wytwarzającego pole magnetyczne w kubku o natężeniu $H_2 = 20 \text{ mA/cm}$.

Instytut Tele- i Radiotechniczny

Ustanowiona przez Dyrektora Zjednoczenia Przemysłu Elektronicznego i Teletechnicznego „Unitra” dnia 21 czerwca 1969 r. jako norma obowiązująca w zakresie produkcji i odbioru od dnia 1 stycznia 1970 r.

(Mon. Pol. nr 40/1969 poz. 334)

1.2.10. Stała histerezy kubka (η) - wielkość określona zależnością

$$\eta = \frac{R_2 - R_1}{2\pi f (I_2 - I_1) \sqrt{L_{J2}^3}} \left[\frac{1}{\text{mA}\sqrt{\text{H}}} \right] \quad (6)$$

w której:

R_1 - rezystancja szeregowo strat cewki rdzeniowej, Ω , przy prądzie I_1 ,

R_2 - rezystancja szeregowo strat cewki rdzeniowej, Ω , przy prądzie I_2 ,

I_1, I_2 - jak w 1.2.9,

L_{J2} - indukcyjność cewki rdzeniowej wg 1.2.9, H,

f - częstotliwość pomiarowa, Hz.

1.2.11. Dezakomodacja kubka (d) - wielkość określona zależnością

$$d = \frac{L_{t1} - L_{t10}}{L_{t1}} \cdot 100 \quad [\%] \quad (7)$$

w której:

L_{t1} - indukcyjność cewki rdzeniowej zmierzona po upływie 1 min od zakończenia rozmagnesowania kubka,

L_{t10} - indukcyjność cewki rdzeniowej zmierzona po upływie 10 min od zakończenia rozmagnesowania kubka.

1.3. Normy związane

PN-60/N-02100 Liczby normalne i ciągi liczb normalnych

PN-57/N-03023 Statystyczna kontrola jakości. Plany dwustopniowe

PN-60/T-04550 Elementy urządzeń elektronicznych. Metody badań odporności klimatycznej i mechanicznej

BN-67/3286-04 Kubki ferrytowe. Wymiary

2. PODZIAŁ I OZNACZENIE

2.1. Typy. W zależności od wymiarów średnicy zewnętrznej i wysokości kubka rozróżnia się następujące typy kubków:

M-9/5

M-11/7

M-14/8

M-18/11

M-22/13

M-26/16

M-30/19

M-36/22

M-42/29

2.2. Wykonania tworzy się w obrębie typu 1 zależą one od materiału, z którego kubek jest wykonany, oraz od wartości stałej A_L . Wartości stałych A_L kubków ferrytowych ze szczeliną utworzone są według ciągów liczb normalnych R5 i R10 podanych w PN-60/N-02100. Stałe A_L kubków bez szczeliny nie są zgodne z ciągami liczb normalnych, mają one wartości wynikające z przenikalności magnetycznej materiału oraz wymiarów kubka.

2.3. Kategorie klimatyczne. Ze względu na kate-

gorie klimatyczne kubki dzieli się na kubki o nieoznaczonej kategorii klimatycznej oraz o kategorii klimatycznej 565 (40/70/21) i 465 (55/70/21) lub inne podane w normach przedmiotowych.

2.4. Sposób budowy oznaczenia. Kubek należy oznaczać podając kolejno:

a) nazwę: KUBEK FERRYTOWY,

b) typ wg 2.1,

c) wykonanie wg 2.2 oznaczone przez podanie materiału i wartości stałej A_L ,

d) kategorię klimatyczną - jeżeli jest oznaczona,

e) numer normy przedmiotowej.

W normach przedmiotowych dopuszcza się oznaczenie skrócone, przez pominięcie nazwy KUBEK FERRYTOWY oraz numeru normy przedmiotowej.

3. WYMAGANIA

3.1. Wygląd zewnętrzny. Kubki nie powinny być zanieczyszczone. Wygląd zewnętrzny kubków powinien być zgodny z wymaganiami podanymi w normach przedmiotowych.

3.2. Wymiary - wg BN-67/3286-04.

3.3. Własności magnetyczne i elektryczne - wg norm przedmiotowych. Jeżeli w normach przedmiotowych nie postanowiono inaczej, kubki powinny mieć podane wartości następujących parametrów:

a) stałej kubka A_L ,

b) zakresu regulacji indukcyjności $\frac{\Delta L}{L}$.

Ponadto dla kubków bez szczeliny należy podać wartości:

c) dobroci cewki rdzeniowej Q ,

d) współczynnika temperaturowego indukcyjności TK_L w zakresach temperatur wg 1.2.8, jeżeli w normach przedmiotowych nie przewidziano inaczej,

e) współczynnika nieliniowości stałej kubka $\frac{\Delta L}{L \Delta J}$,

f) stałej histerezy kubka η ,

g) dezakomodacji kubka d .

3.4. Wytrzymałość na udary. Kubki wraz z elementami dostrojczymi nie powinny wykazywać uszkodzeń po badaniu E wg PN-60/T-04550 o stopniu obostrzenia wg tabl. 1. Stała A_L kubka po badaniu E nie powinna się zmienić więcej niż $\pm 8\%$ od wartości przed badaniem. Badanie E przeprowadza się jedynie na życzenie odbiorcy.

3.5. Trwałość elementów dostrojczych. Elementy dostrojczę nie powinny ulec uszkodzeniu po 5-krotnym wkręceniu i wykręceniu rdzenia dostrojczego. Badania trwałości elementów dostrojczych nie wykonuje się, jeżeli rdzeń dostrojczy nie jest konstrukcyjnie związany z kubkiem.

3.6. Wytrzymałość na wpływ klimatyczne. Po przeprowadzeniu badań współzależnych BDA wg PN-60/T-04550 o stopniach obostrzenia wg tabl. 1, kubki powinny spełniać wymagania podane w 3.1 i 3.5. Cechowanie kubków powinno pozostać czytelne i trwałe. Stała kubków A_L nie powinna zmienić się więcej

niż o 10%, a dobroć Q nie powinna zmniejszyć się więcej niż o 20% od wartości przed badaniem.

3.7. Wytrzymałość na długotrwałe działanie wilgoci. Po badaniu C wg PN-60/T-04550 o stopniu obostrzenia określonym kategorią klimatyczną kubki powinny spełniać wymagania 3.1. Cechowanie powinno pozostać czytelne i trwałe. Stała kubka A_L nie powinna zmienić się więcej niż o $\pm 10\%$, a dobroć Q nie powinna zmniejszyć się więcej niż o 20% od wartości przed badaniem.

3.8. Cechowanie. Jeżeli w normie przedmiotowej nie przewidziano inaczej, każda z dwóch części kubka powinna być cechowana w sposób trwały i czytelny:

- symbolem materiału,
- wartością stałej A_L kubka,
- oznaczeniem kategorii klimatycznej (jeżeli jest oznaczona),
- znakiem wytwórcy - kubki typów większych od M-22/13,
- datą produkcji, jeżeli przewidziano to w normie przedmiotowej.

4. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

4.1. Pakowanie

4.1.1. Opakowanie jednostkowe. Kubki złożone w komplety bez wkręconego rdzenia dostrojonego należy opakować pojedynczo, w sposób zabezpieczający je przed zanieczyszczeniem i ocieraniem się. Opakowania jednostkowe nie stosuje się w przypadku, gdy pudełka mają przegrody pozwalające na pojedyncze pakowanie obu części kubka.

4.1.2. Opakowanie zbiorcze. Kubki opakowane pojedynczo należy pakować w pudełka kartonowe lub drewniane w liczbie nie przekraczającej 500 kompletów. Masa opakowania nie powinna przekraczać 10 kg. Rdzenie dostrojone należy pakować łącznie z kubkami. Sposób pakowania powinien zabezpieczać kubki przed uszkodzeniami. W jednym pudełku należy pakować kubki tylko jednego wykonania. Do pudełka z kubkami należy włożyć kartkę informacyjną zawierającą co najmniej:

- nazwę lub znak wytwórcy,
- oznaczenie kubków wg 2.4,
- liczbę sztuk w opakowaniu,
- datę i stempel DKT.

Na opakowaniu zbiorczym należy umieścić znaki wymienione w a) ÷ c) oraz:

- miesiąc i rok produkcji,
- numer partii,
- datę i stempel pakującego,
- napis "ostrożnie, szkło".

4.2. Przechowywanie. Kubki opakowane wg 4.1 należy przechowywać w pomieszczeniu zamkniętym, z dala od pól magnetycznych, szczególnie stałych, w temperaturze $5 \div 35^\circ\text{C}$ i wilgotności względnej powietrza nie przekraczającej 85%.

4.3. Transport. Kubki opakowane wg 4.1 należy

przewozić środkami transportu zabezpieczając je przed gwałtownymi wstrząsami i opadami atmosferycznymi.

5. BADANIA

5.1. Rodzaje badań

5.1.1. Badania niepełne należy przeprowadzać na każdej partii kubków przedstawionej do odbioru. Badania niepełne należy wykonywać wg wymagań i w kolejności podanej w tabl. 1 na próbkach pobranych wg 5.2.1.

5.1.2. Badania pełne należy przeprowadzać przy okresowej kontroli produkcji oraz po zmianach technologii, konstrukcji lub materiałów. W zależności od rodzaju wprowadzonej zmiany ustala się, które z badań należy wykonać. Badania pełne wykonuje się na kubkach bez szczeliny wg wymagań i w kolejności podanej w tabl. 1, wg dwustopniowych planów badań (PN-57/N-03023) na próbkach pobranych wg 5.2.2, w grupie:

- co najmniej raz na 3 miesiące,
- co najmniej raz na $\frac{1}{2}$ roku,
- co najmniej raz na rok.

Tablica 1

Rodzaj badań	Grupa badań	Wyszczególnienie			Kategoria klimatyczna		
		Sprawdzenie	Wymagania wg	Badania wg	nie-oznaczona	565	465
Badania niepełne	I	Wyglądu zewnętrznego i cechowania	3.1 3.8	5.4.1	+	+	+
		Wymiarów	3.2	5.4.2	+	+	+
		Trwałości elementów dostrojonych	3.5	5.4.3	+	+	+
	II	Stałej kubka A_L	3.3a)	5.4.4	+	+	+
		Zakresu regulacji indukcyjności ΔL	3.3b)	5.4.4	+	+	+
		Dobroci cewki rdzeniowej Q	3.3c)	5.4.5	+	+	+
Badania pełne	III	Temperaturowego współczynnika indukcyjności TK_L w zakresie temperatur	3.3d)	5.4.6	+	+	+
		Współczynnika nielinowości kubka $\frac{\Delta L}{L \Delta I}$	3.3e)	5.4.7	+	+	+
		Stałej histerezy kubka η	3.3f)		+	+	+
		Dezakomodacji d	3.3g)	5.4.8	+	+	+

cd. tablicy

Rodzaj badań	Grupa badań	Wyszczególnienie			Kategoria klimatyczna		
		Sprawdzenie	Wymagania wg	Badania wg	nieoznaczona	565	465
Badania pełne	IV	Wytrzymałości na udary	3.4	5.4.9	E5-	E5	E3
		Wytrzymałości na wpływy klimatyczne	3.6	5.4.10	-	B6, D6, A5	B6, D6, A4
	V	Wytrzymałości na wilgoć długotrwałą	3.7	5.4.11	-	C5	C5

Znak + oznacza, że badanie należy wykonać.
Znak - oznacza, że badania nie wykonuje się.
Pozostałe oznaczenia wg PN-60/T-04550.

Tablica 3

Planowana produkcja miesięczna kubków	Liczność próbek			
	w jednym stopniu	łącznie	m_1	m_2
poniżej 6300	10	10	0	2
		20	1	2
6 301 ÷ 16 000	18	18	0	3
		36	2	3
powyżej 16 000	25	25	0	3
		50	3	4

m_1 - największa liczba niedobrych sztuk, przy której należy jeszcze uznać kubki za zgodne z wymaganiami normy.
 m_2 - najmniejsza liczba niedobrych sztuk, przy której należy już uznać kubki za niezgodne z wymaganiami normy.

5.2. Pobieranie próbek

5.2.1. Pobieranie próbek do badań niepełnych. Do badań niepełnych wg 5.1.1 z przedłożonej do odbioru partii kubków o jednakowym oznaczeniu wg 2.1 należy pobrać sposobem losowym 2 próbki kompletów kubków z rdzeniami dostrojczymi, o licznosci wg tabl. 2.

Tablica 2

I grupa badań			II grupa badań		
liczność partii	liczność próbek	dopuszczalna łączna liczba m sztuk niedobrych w próbce	liczność partii	liczność próbek	dopuszczalna łączna liczba m sztuk niedobrych w próbce
sztuk			sztuk		
do 25	wszystkie	selekcja	do 15	wszystkie	selekcja
26÷250	10	1	16÷250	5	0
251÷1000	25	2	251÷4000	40	1
1001÷2500	40	3	4001÷16000	100	2
2501÷6300	60	4	16 001÷40 000	150	3
6301÷16000	100	7			
16001÷40000	150	10			

5.2.2. Pobieranie próbek do badań pełnych. Do badań pełnych wg 5.1.2 należy pobrać sposobem losowym z bieżącej produkcji 6 próbek kubków bez szczeliny. Liczność próbek w zależności od planowanej produkcji miesięcznej w miesiącu, w którym pobiera się próbki, podano w tabl. 3. Jedną próbkę należy przeznaczyć do III, drugą - do IV, trzecią - do V grupy badań wg tabl. 1. Pozostałe trzy próbki należy przechować do II stopnia badań.

Wszystkie kubki z próbek do badań pełnych powinny spełniać wymagania wg 3.1, 3.2 i 3.3 a) oraz 3.8. Rdzenie dostrojcze należy pobrać losowo tylko dla IV grupy badań, w liczbie równej liczbie kubków.

5.3. Przygotowanie do badań

5.3.1. Rozmagnesowanie. Kubki bez szczeliny przed pomiarami wg wymagań 3.3. a, c) i e) należy rozmagnesować. Rozmagnesowanie polega na przepływie przez cewkę rdzeniową prądu przemiennego o częstotliwości 50 Hz i amplitudzie podanej w normie przedmiotowej. Po przepływie w ciągu 5 ÷ 7 s amplituda prądu powinna zmaleć do zera w sposób monotonicznie ciągły, w ciągu 10 ± 2 s. Po rozmagnesowaniu kubki należy przetrzymywać przez 24 ± 2 godz z dala od pól magnetycznych, izolowane od wstrząsów i zmian temperatury.

5.3.2. Zamocowanie. Do badań własności magnetycznych i elektrycznych wg 3.3 należy umieścić w badanym kubku cewkę pomiarową o wymaganiami podanych w załączniku 1, następnie kubek zamocować w obudowie zapewniającej równomierny docisk obu części kubka z siłą 45N ± 20% na 1 cm² powierzchni stykających się, przeliczony dla wykonania kubka bez szczeliny. Obudowa powinna być tak skonstruowana, aby docisk nie zależał od temperatury.

5.3.3. Przygotowanie do badań wytrzymałości na udary i zmiany klimatyczne. Próbki kubków przeznaczoną do badań wytrzymałości na udary i zmiany klimatyczne należy przygotować montując w kubkach elementy prowadzące rdzeń dostrojczy z wyjątkiem kubków, dla których element prowadzący rdzeń dostrojczy nie jest związany z kubkiem.

5.3.4. Warunki fizyczne pomiarów. Wartości liczbowe własności magnetycznych i elektrycznych wymienionych w 3.3 odnoszą się do temperatury otoczenia 23 ± 1°C oraz do wartości napięć lub prądów zasilających cewkę rdzeniową nie powodujących przekroczenia zakresu słabych indukcji lub słabych natężeń pól magnetycznych w kubku podanych w dokumentach szczegółowych. Warunek pomiaru w słabym polu nie dotyczy badań na zgodność z 3.3 e) i f).

Jeśli podczas pomiaru temperatura otoczenia $23 \pm 1^\circ\text{C}$ nie może być dotrzymana, pomiary mogą być wykonywane w temperaturze otoczenia mieszczącej się w granicach $15 \div 35^\circ\text{C}$. W czasie trwania pomiarów temperatura powinna być stała w granicach $\pm 1^\circ\text{C}$, jeśli w opisie badań nie podano inaczej.

Wartości A_L i Q , jeżeli nie są mierzone w temperaturze $23 \pm 1^\circ\text{C}$, powinny być korygowane wg zależności:

$$A_{LT} = A_{L23} [1 + TK_L (T - 23)] \quad (10)$$

$$Q_T = Q_{23} [1 + TK_Q (T - 23)]$$

w których:

- A_{L23}, Q_{23} - stała kubka i dobroć cewki rdzeniowej w temperaturze odniesienia 23°C ,
 A_{LT}, Q_T - stała kubka i dobroć cewki rdzeniowej zmierzone w temperaturze T leżącej w zakresie $15 \div 35^\circ\text{C}$,
 TK_L, TK_Q - korekcyjne temperaturowe współczynniki indukcyjności i dobroci cewki rdzeniowej.

Wartości te podano w normach przedmiotowych.

Korekcyi temperaturowej stałej A_L nie przeprowadza się, jeżeli

$$\left| \frac{A_{LT} - A_{L23}}{A_{L23}} \right| \cdot 100 \leq 1/20 A$$

gdzie A jest tolerancją stałej A_L w procentach, podaną w normie przedmiotowej.

Korekcyi temperaturowej dobroci Q nie przeprowadza się, jeżeli

$$\left| \frac{Q_T - Q_{23}}{Q_{23}} \right| \cdot 100 \leq 2\%$$

5.4. Opis badań

5.4.1. Sprawdzenie wyglądu zewnętrznego i cechowania polega na ocenie nieuzbrojonym okiem zgodności kubka z 3.1 i 3.8.

5.4.2. Sprawdzenie wymiarów należy przeprowadzić zgodnie z BN-67/3286-04.

5.4.3. Sprawdzenie trwałości elementów dostrojczych należy wykonać przy pomocy wkrętaka niemagnetycznego o konstrukcji odpowiedniej do konstrukcji rdzenia dostrojczego. Jednokrotne wkręcenie i wykręcenie rdzenia polega na wkręceniu go do położenia krańcowego, a następnie wykręceniu. W przypadku przelotowej konstrukcji elementów dostrojczych przez położenie krańcowe rozumie się wkręcenie rdzenia aż do wypadnięcia, a przez wykręcenie - wkręcenie rdzenia od strony przeciwnej aż do wyjęcia. Po badaniu rdzeń i części współpracujące należy poddać oględzinom nieuzbrojonym okiem.

5.4.4. Sprawdzenie stałej kubka (A_L) oraz zakresu regulacji indukcyjności ($\frac{\Delta L}{L}$) należy wykonywać w dowolnym układzie mostkowym zapewniającym dokładność pomiaru indukcyjności większą niż $0,5\%$.

Indukcyjność należy mierzyć przy napięciu lub natężeniu prądu i częstotliwości podanych w normie przedmiotowej.

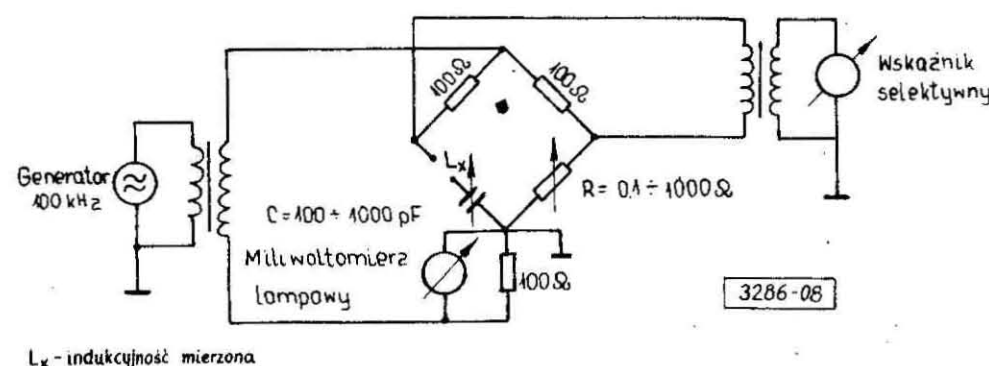
Wartość A_L oblicza się wg wzoru (1), a wartość $\frac{\Delta L}{L}$ wg wzoru (2).

5.4.5. Sprawdzenie dobroci cewki rdzeniowej (Q) należy wykonywać na mierniku dobroci (Q -metrze) o dokładności pomiaru dobroci większej niż $\pm 10\%$ przy częstotliwości podanej w normie przedmiotowej, ustawionej z dokładnością większą niż $\pm 1\%$. Napięcie zasilające obwód pomiarowy nie powinno być większe niż 20 mV .

5.4.6. Sprawdzenie współczynnika temperaturowego indukcyjności (TK_L) należy wykonywać w układzie mostkowym jak w 5.4.4. Sprawdzenie temperaturowego współczynnika indukcyjności wykonuje się mierząc indukcyjność cewki rdzeniowej w odpowiednich temperaturach. Badany kubek powinien przebywać w każdej z temperatur przez co najmniej 60 min . Po ustaleniu temperatura nie powinna zmieniać się więcej niż o $\pm 0,5^\circ\text{C}$. Przed każdym pomiarem kubek należy rozmagnesować wg 5.3.1, a następnie po upływie $10 \pm 0,5 \text{ min}$ od chwili zakończenia rozmagnesowania wykonać pomiar.

Wartość temperaturowego współczynnika indukcyjności TK_L oblicza się wg wzoru (4).

5.4.7. Sprawdzenie współczynnika nieliniowości kubka ($\frac{\Delta L}{L \Delta I}$) i stałej histerezy kubka (η) zaleca się wykonywać w układzie mostka rezonansowego podanym na rysunku. Mostek rezonansowy powinien zapewniać dokładność pomiaru indukcyjności większą niż $\pm 1\%$ i dokładność pomiaru rezystancji strat większą niż $\pm 2,5\%$.

Mierzyć należy indukcyjność i rezystancję strat cewki w układzie szeregowym przy dwóch wartościach natężenia pola magnetycznego. Wartości prądów i częstotliwości podane są w normie przedmiotowej.

Współczynnik nieliniowości kubka oblicza się wg wzoru (5).

Stałą histerezy kubka oblicza się wg wzoru (6).

5.4.8. Sprawdzenie dezakomodacji kubka (d) należy wykonywać w układzie pomiarowym jak w 5.4.4, przy prądzie i częstotliwości podanych w normie przedmiotowej. Temperatura pomiarowa powinna zawierać się w zakresie $18 \div 28^\circ\text{C}$, a jej stałość w czasie pomiaru powinna być $\pm 0,2^\circ\text{C}$. Przed pomiarem kubek należy rozmagnesować w sposób podany w 5.3.1. Po upływie $1 \text{ min} \pm 1,5 \text{ s}$ od zakończenia

rozmagnesowania należy zmierzyć indukcyjność L_{t1} a po 10 min ± 10 s indukcyjność L_{t10} . Wartość dezakomodacji kubka oblicza się wg wzoru (7).

5.4.9. Sprawdzenie wytrzymałości na udary. Na próbie kubków przygotowanej wg 5.3.3 należy:

a) zmierzyć A_L kubków, w układzie pomiarowym jak w 5.4.4, bez rozmagnesowywania ich przed pomiarem; pomiar należy wykonać nie wcześniej niż 48 godz przed rozpoczęciem badania;

b) zamocować badane kubki w sposób podany w załączniku 2;

c) wkręcić rdzenie dostrojczy i zabezpieczyć je przed odkręceniem poprzez włożenie nici gumowej między rdzeń dostrojczy i tulejkę gwintowaną;

d) poddać kubki badaniu E o stopniu obostrzenia wg tabl. 1, w kierunku dwóch wzajemnie prostopadłych osi, przy czym jedna z nich powinna być osią kubka. Liczba uderzeń powinna wynosić 4000; pozostałe parametry badania wg PN-60/T-04550;

e) sprawdzić po badaniu wygląd zewnętrzny kubków i elementów dostrojczych oraz wykonać pomiary stałej A_L kubka bez rdzenia dostrojczego.

5.4.10. Sprawdzenie wytrzymałości na wpływy klimatyczne. Na próbie kubków przygotowanej wg 5.3.3 należy:

a) pomierzyć Q oraz A_L (A_L w przypadku, gdy nie przeprowadzone było badanie E) w układach pomiarowych podanych w 5.4.5 i 5.4.4, bez rozmagnesowywania kubków przed pomiarem; pomiary należy wykonać nie wcześniej niż po 6 godz od zakończenia badania E, jeśli było ono wykonywane i nie wcześniej niż 12 godz przed umieszczeniem kubków w komorze do badania B;

b) wkręcić w badane kubki rdzenie dostrojczy,

c) wykonać kolejno badania B, D, A o stopniu obostrzenia wg tabl. 1, w sposób podany w PN-60/T-04550.

Po zakończeniu badania A i reklimatyzacji sprawdza się:

d) wygląd zewnętrzny na zgodność z 3.1,

e) trwałość i czytelność cechowania,

f) trwałość elementów dostrojczych oraz należy wykonać pomiary Q i A_L kubków, w układach pomiarowych podanych w 5.4.5 i 5.4.4, bez wkręconych rdzeni dostrojczych i bez rozmagnesowywania kubków przed pomiarem, sprawdzając zgodność wyników z wymaganiami zawartymi w 3.6.

5.4.11. Sprawdzenie wytrzymałości na długotrwałe działanie wilgotności. W celu sprawdzenia wytrzymałości kubków na długotrwałe działanie wilgotności należy:

a) zmierzyć A_L i Q kubków, w układach pomiarowych podanych w 5.4.4 i 5.4.5 bez rozmagnesowywania ich przed pomiarem; pomiary należy wykonać nie wcześniej niż 12 godz przed umieszczeniem kubków w komorze do badania C;

b) poddać kubki badaniu C wg PN-60/T-04550, o stopniu obostrzenia określonym kategorią klimatyczną.

Po badaniu i reklimatyzacji wykonuje się:

o) sprawdzenie wyglądu zewnętrznego na zgodność z 3.1,

d) sprawdzenie trwałości i czytelności cechowania,

e) pomiary A_L i Q kubków, w układach pomiarowych podanych w 5.4.4 i 5.4.5, bez rozmagnesowywania ich, sprawdzając zgodność wyników z wymaganiami podanymi w 3.7.

5.5. Ocena wyników badań

5.5.1. Wyniki badań niepełnych należy uznać za dodatnie, jeżeli liczby sztuk niedobrych w próbkach nie przekraczają dopuszczalnych liczb m sztuk niedobrych podanych w tabl. 2.

Partię kubków należy uznać za zgodną z wymaganiami normy, jeśli kubki przeszły badania niepełne z wynikiem dodatnim oraz mają aktualnie obowiązujące dodatnie wyniki badań pełnych.

5.5.2. Ocena wyników badań pełnych. Wyniki badań pełnych należy uznać za dodatnie już po pierwszym stopniu badań, jeśli liczba sztuk niedobrych w każdej próbce nie przekracza dopuszczalnej liczby m_1 dla pierwszego stopnia badania. Wyniki badań należy uznać za niezgodne z wymaganiami normy już po pierwszym stopniu badań, jeśli liczba sztuk niedobrych w którejkolwiek próbce jest równa lub większa od m_2 dla pierwszego stopnia badań.

Jeśli liczba sztuk niedobrych w którejkolwiek próbce jest większa od m_1 a mniejsza od m_2 w pierwszym stopniu badań to wykonuje się w tej grupie, w której wystąpiła niezgodność z normą, drugi stopień badań.

Wyniki drugiego stopnia badań dodaje się do wyników pierwszego stopnia badań. Wyniki badań należy uznać za dodatnie, jeśli po drugim stopniu badań łączna liczba sztuk niedobrych w każdej próbce jest mniejsza lub równa liczbie m_1 dla drugiego stopnia badań.

Kubki należy uznać za niezgodne z wymaganiami normy jeśli po drugim stopniu badań łączna liczba sztuk niedobrych w którejkolwiek badanej próbce jest równa lub większa od m_2 .

6. POSTANOWIENIA PRZEJŚCIOWE

Do dnia 31 grudnia 1970 dopuszcza się w zakresie postanowień 5.3.2 stosowanie urządzeń dociskowych zapewniających siłę docisku obu części kubka równą $10N \pm 20\%$ na 1 cm^2 stykających się powierzchni, przeliczoną dla wykonania kubka bez szczeliny.

K O N I E C

Załącznik 1
do BN-69/3286-08

**WYMAGANIA DOTYCZĄCE CEWEK POMIAROWYCH SŁUŻĄCYCH DO
SPRAWDZANIA WŁASNOŚCI MAGNETYCZNYCH I ELEKTRYCZ-
NYCH KUBKÓW**

1. Oznaczenie. Cewki pomiarowe oznaczają się przez podanie:

- symbolu cewki,
- numeru normy przedmiotowej.

2. Cechowanie. Każda cewka powinna być cechowana w sposób trwały:

- symbolem cewki,
- numerem kolejnym cewki.

3. Własności cewek pomiarowych. Cewki pomiarowe do sprawdzania wymagań zawartych w normie w 3.3 a) b) i d) ÷ g) powinny mieć podane w normie przedmiotowej:

- wymiary korpusu cewki,
- przewód nawojowy,
- sposób nawinięcia,
- liczbę zwojów,
- wartość indukcyjności.

Cewka pomiarowa do sprawdzania wymagania podanego w normie w 3.3 c) powinna mieć podaną dodatkowo:

f) rezystancję lub dobroć przy podanej częstotliwości.

4. Badania okresowe cewek. Cewki pomiarowe podlegają okresowym pomiarom indukcyjności i rezystancji. Indukcyjności i rezystancje powinny być mierzone raz na dwa miesiące i wpisywane do karty legalizacyjnej cewki pomiarowej przez Dział Kontroli Technicznej.

5. Karta legalizacyjna powinna zawierać:

- symbol cewki,
- numer kolejny cewki,
- numer normy przedmiotowej,
- znamionową indukcyjność i rezystancję oraz warunki pomiarów,
- wpisane wyniki pomiarów okresowych indukcyjności i rezystancji, podpis wykonującego pomiar, datę i znak DKT.

Załącznik 2
do BN-69/3286-08

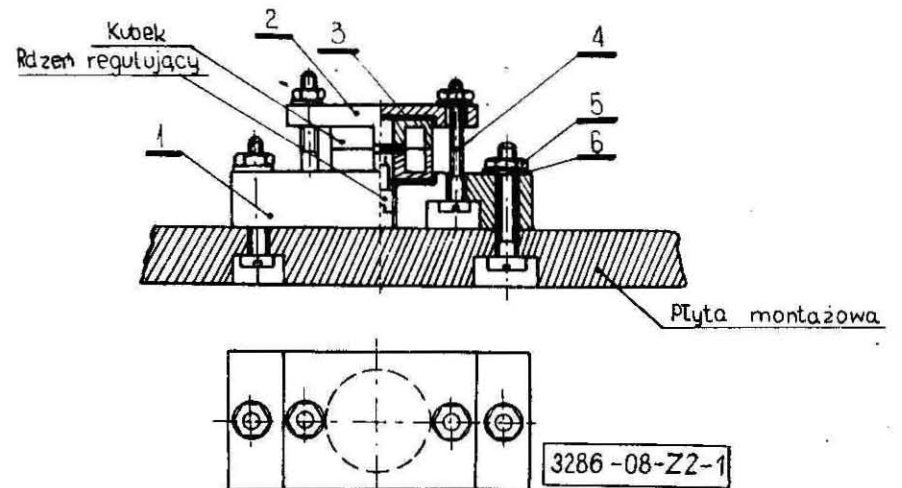
**ZAMOCOWANIE KUBKÓW PRZY BADANIACH WYTRZYMAŁOŚCI NA
UDARY**

Sposób mocowania kubków M-18/11 i mniejszych przedstawiono na rys. Z2-1.

Sposób mocowania kubków M-22/13 i większych przedstawiono na rys. Z2-2.

Kubki w obudowach mosowane są sztywno do płyty montażowej, a płyta montażowa mocowana jest sztywno do stołu urządzenia uderowego.

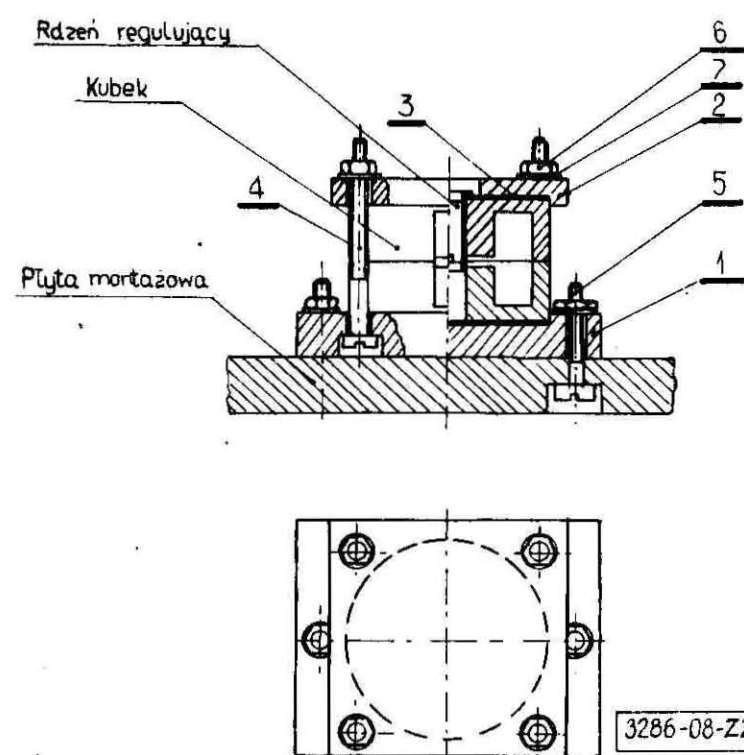
Konstrukcja płyty montażowej powinna zapewniać możliwość działania uderów w kierunkach dwóch wzajemnie prostopadłych osi, przy czym jedna z nich powinna być osią kubka.

Rys. Z2-1. Sposób mocowania kubków M-18/11 i mniejszych

Tablica Z2-1. Części z rys. Z2-1

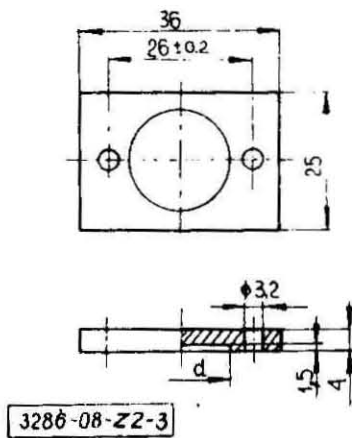
Nr części	Nazwa	Rysunek lub numer normy	Materiał	Liczba części na komplet
1	Płytki mocująca dolna	Z2-4	płyta bakelitowo tekstylna	1
2	Płytki mocująca górna	Z2-3	płyta bakelitowo tekstylna	1
3	Podkładka	Z2-5	papier $\pm 0,12$	2
4	Wkręt M3 X 22	PN-60/M-82230	stal	4
5	Nakrętka sześciokątna M3	PN-58/M-82146	stal	4
6	Podkładka sprężysta 3.1	PN-59/M-82008		4

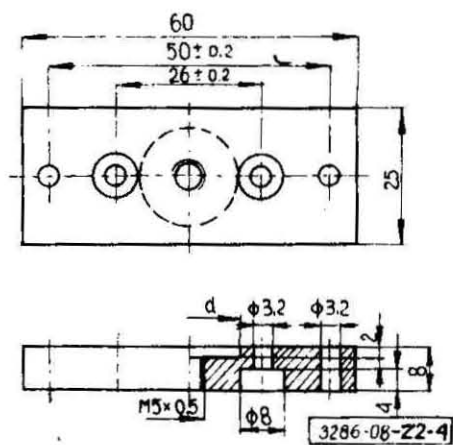
Rys. Z2-2. Sposób mocowania kubków M-22/13 i większych

Tablica Z2-2. Części z rys. Z2-2

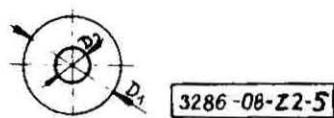
Nr części	Nazwa	Rysunek lub numer normy	Materiał	Liczba części na komplet
1	Płytki mocująca dolna	Z2-7	plyta bakelitowa tekstylna	1
2	Płytki mocująca górna	Z2-6	plyta bakelitowa tekstylna	1
3	Podkładka	Z2-8	papier $\pm 0,12$	2
4	Wkręt M3 x 38	pozostałe wymiary poza długością wg PN-60/M-82230	stal	4
5	Wkręt M3 x 22	PN-60/M-82230	stal	2
6	Nakrętka sześciokątna M3	PN-58/M-82146	stal	6
7	Podkładka sprężysta 3.1	PN-59/M-82008		6

Rys. Z2-3. Płytki mocująca górna

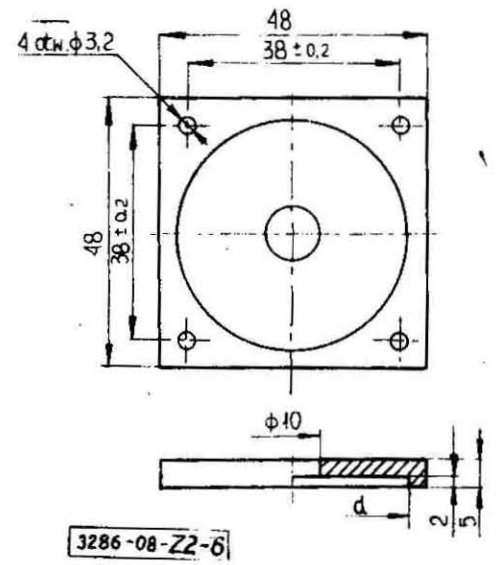
Rys. Z2-4. Płytki mocująca dolna

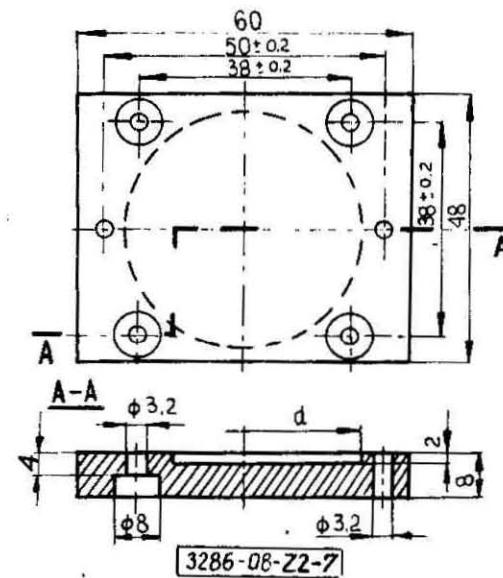
Rys. Z2-5. Podkładka

Tablica Z2-3. Wymiar d z rys. Z2-3 i Z2-4 oraz wymiary D_1 i D_2 z rys. Z2-5

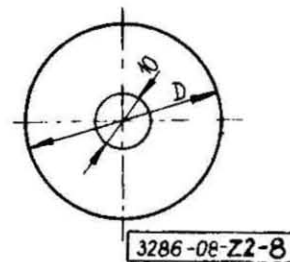
Typ kubka	M-18/11	M-14/8	M-11/7	M-9/5
d	18,3	14,5	11,7	9,6
D_1	18	14	11	9,1
D_2	5	5	3	3,0

Rys. Z2-6. Płytki mocująca górna

Rys. Z2-7. Płytki mocująca dolna

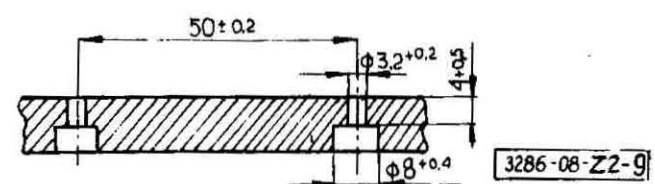

Rys. Z2-8. Podkładka

Tablica Z2-4. Wymiar d z rys. Z2-6 i Z2-7 oraz wymiar D z rys. Z2-8

Typ kubka	M-22/13	M-26/16	M-30/19	M-36/22	M-42/29
d	22,3	26,3	30,8	36,6	43,5
D	22	26	30,5	36	43

Tolerancje wymiarów niestolerowanych na rys. Z2-3 ÷ 8 wg BN-69/3380-01 grupa 2.

Rys. Z2-9. Wymiary otworów i rozstawienie osi otworów w płycie montażowej